

TÜRKİYE'DE YAŞAM STANDARDI ARAŞTIRMASI

metropoll

şubat/20

TÜRKİYE'DE YAŞAM STANDARDI

Türkiye, yaşam standardından memnun mu?

“Yaşam standardı memnuniyeti”, dünyanın önde gelen kamuoyu araştırma kurumları tarafından düzenli olarak ölçülen bir veri. Gallup ve Pew gibi uluslararası araştırma kuruluşlarının, ABD başta olmak üzere dünya genelindeki ülkelerde nabzını tuttuğu “yaşam standardı memnuniyeti”ni bundan sonra biz de MetroPOLL olarak Türkiye çapında düzenli olarak ölçeceğiz.

Bugünün Türkiye'sinde, “yaşam standardınızdan ne derece memnunsunuz?” sorusuna, olumlu yanıt verebilenler, toplumun yüzde 21,7'lik bir kesimi. “Memnunlar”, yüzde 41 oranındaki bir çoğunlukla AK Parti seçmenlerinden oluşuyor. Onları, yüzde 23,6 oranındaki Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) seçmenleri izliyor.

Buna karşılık, “memnuniyetsizlerin” toplamı, toplumun yüzde 42'lik bir çoğunluğu. Halkların Demokratik Partisi (HDP) seçmenleri, yüzde 77,6'lık bir oranla durumlarından en memnuniyetsiz olanlar. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) seçmenleri ise, yüzde 69'a yakın oranla, “memnuniyetsizlerin” parti dağılımına göre sıralamasında ikinci sırada yer alıyor. İYİ Parti ise, yüzde 53,5 ile üçüncü. AK Parti ve MHP seçmenleri arasında, “memnuniyetsizler”, sırasıyla yüzde 19 ve yüzde 21 ile azınlıkta kalıyor.

“Ne memnunum ne memnun değilim” gibi ortada bir tutum benimseyenlerin büyük çoğunluğu, yüzde 53 oranla MHP seçmenleri. Onları, yüzde 36 ile AK Partili seçmenler takip ediyor.

“Cinsiyet”, yaşam standardından memnuniyet konusunda, Türkiye özeline baktığımızda çok belirgin bir etken değil. Erkekler, kadınlardan 2,5 puan kadar daha “memnuniyetsiz”: Erkeklerin yüzde 43,4'ü yaşam standardından memnun değilken, bu oran kadınlarda yüzde 41. Görüldüğü gibi, cinsiyetler arasında memnuniyet açısından bir uçurum yok. Yaşam standardından memnun olan kadınlar, hemcinslerinin yüzde 19'unu ve “memnun erkekler” de, yüzde 24,4'ünü oluşturuyor. Aradaki fark, erkeklerin memnuniyetsizliğini ifade etmede daha rahat olduğunu göstermektedir.

Yaşam standardından en az memnun olan yaş grubu ise, 55 yaş ve üzeri. Gençlerde, yani 18-34 yaş grubunda, “memnuniyetsizlik” oranı yaklaşık yüzde 40’ta kalırken, 55 yaş ile üzerinde bu oran yüzde 45,4’e tırmanıyor. Yine de tüm yaş gruplarında “memnunların” yüzde 21-22 oranında ortak bir seviyede seyrettiğini görüyoruz. “Gençlik iyimserliği”, 34 yaş ve altında, yaşam standardına yönelik yakınmaları düşürüyor olabilir.

Eğitim seviyesi, “yaşam memnuniyeti” üzerinde belirgin bir etkisi olan bir değişken değil: ortaokul ile altı mezunlardan, üniversite ile üzeri okullardan mezunlar, yaklaşık olarak eşit derecede “memnuniyetsiz”. Gene de lise ve dengi okullardan mezunların, toplum geneline göre birkaç puan daha (yüzde 44) daha “memnuniyetsiz” olduğunu söyleyebiliriz.

Şaşılmayacak biçimde, gelir düzeyi yükseldikçe, yaşam standardından memnuniyetsizlik de düşüyor. Aylık 1000 TL’den az kazananların yaklaşık yüzde 57’si “memnuniyetsiz”. Öte yandan, 4000 TL ve üzeri kazancı olanlarda memnuniyetsizlik oranı, yüzde 28,4’e düşüyor.

“Yarın, bugünü aratır” algısı

Bugün için, Türkiye olarak yaşam standardımızdan çok memnun değiliz gibi gözüküyor. Peki ya yarın için olan beklentiler? Açıkçası, toplumumuzda, “gelen gün gidene aratır” gibi bir algı söz konusu. Yüzde 59’a yakın bir çoğunluk, yaşam standardının “kötüye gittiğini” düşünüyor. “Yaşam standardım iyiye gidiyor” diyebilenler toplumun yaklaşık 18’i.

Yaşam standardının iyileştiğini söyleyebilenler, yine ağırlıklı olarak AK Parti seçmeni (yüzde 40,2). Onları, MHP seçmeninin yüzde 10,6’sı izliyor. Ancak, AK Parti seçmenleri dışındaki tüm gruplarda, yaşam standartlarının kötüye gittiğini düşünenler ezici çoğunlukta. HDP’lilerin yüzde 91,7’si, yani bu seçmen kitlesinin neredeyse tamamı, yaşam standartlarının kötüye gittiği algısına sahip. CHP’lilerin yüzde 79,3 ve İYİ Partililerin yüzde 75,7’sinde de böyle bir algı mevcut. Dahası, iktidar bloğundan MHP’lilerde de “kötüye gidiyor” düşüncesi yaklaşık yüzde 64 ile çoğunlukta.

Cinsiyet ve yaş, yaşam standardının iyiye veya kötüye gittiği algısına belirgin etkisi olan değişkenler gibi gözüküyor. Kadınlar da, erkeklerle neredeyse eşit seviyede, yaşam standartlarının kötüye gittiğini düşünüyor. Kadınların yüzde 58’i ve erkeklerin yüzde 60’ı, “yaşam standardım kötüye gidiyor” kanaatini paylaşıyor. Buna karşılık, kadınlarda, “yaşam standardım iyiye gidiyor” diyebilenler erkeklere nazaran 5 puan ekside; yüzde 15,6 seviyesinde.

Benzer biçimde, yaş gruplarına göre dağılımda da, algısal uçurumlar yok. Yüzde 58-59'luk kesimler, tüm yaş gruplarında “yaşam standardım kötüye gidiyor” diyenler olarak çoğunluğu oluşturuyor. Öte yandan, 18-34 yaş grubu, yüzde 16,4 ile “yaşam standardım iyiye gidiyor” diyenlerin en düşük olduğu kesim.

Lise mezunları, yaşam standardının kötüleşmesini en yoğun tecrübe eden grup: bu toplumsal kesimin yaklaşık yüzde 65'i, yaşam standardının gidişatı konusunda olumsuz fikir beyan ediyor.

Yine beklenebileceği biçimde, gelir düzeyi arttıkça yaşam standardı memnuniyeti de artıyor. Aylık 3000 TL'den az kazanan gruplar, ortalama yüzde 60'luk seviye ile yaşam standardının kötüleşmesini daha yoğun biçimde hissediyor. Buna karşılık, yaşam standardının kötüleştiğini düşünenlerin oranı (yüzde 49,2 ile), en düşük olarak 4000 TL ve üzeri kazanan kesim arasında.

Yaşam standardının kötüleştiğini düşünenlerin genel ortalamasının, Gallup'un 2007-2009 döneminde, ABD'de “Büyük Duraksama” (Great Recession) olarak anılan ekonomik kriz yaşanırken ölçtüğü seviyelerden de yüksek olduğunu anımsatalım*. Uluslararası Para Fonu (IMF), dünya gayri safi milli hasılası ortalamasının yüzde 5 kayıp yaşadığı bu dönemi, 1930'lardaki “Büyük Buhran'dan (Great Depression) sonraki en büyük ekonomik kriz” olarak adlandırmıştı. Gallup'un “Yaşam Standardı Endeksi” verilerine göre, bu büyük ekonomik kriz yaşanırken 2008'de ABD'de, “yaşam standardının kötüleştiğini” düşünenlerin oranı yüzde 41 idi: yukarıda dikkat çektiğimiz gibi, bugün Türkiye'de ise “yaşam standardım kötüleşiyor” diyenler yaklaşık yüzde 60**.

Prof. Dr. Özer Sencar

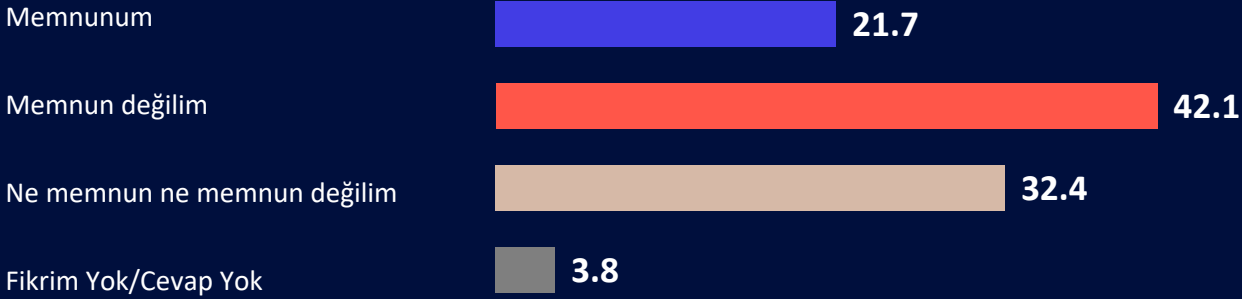
* “Gallup Daily: U.S. Standard of Living” (Günlük Gallup: ABD'nin Yaşam Standardı) <https://news.gallup.com/poll/110140/gallup-daily-us-standard-living.aspx>

** Jim Norman, “Americans' Ratings of Standard of Living Best in Decade” (Amerikalıların yaşam standardı seviyeleri son 10 yılın en yüksekinde), 12 Eylül 2017, <https://news.gallup.com/poll/218981/americans-ratings-standard-living-best-decade.aspx>

Yaşam Standardı Memnuniyeti

Şubat ayı Yaşam Standardı Araştırması'na göre halkın %42'si yaşam standardından memnun değil. %22'lik bir kesim memnun olduğunu ifade ederken, geri kalan kesim bu konuda fikir beyan etmemişlerdir. Yaşam standardı memnuniyeti %41 ile en çok AK Parti tabanında ölçülmüştür.

Genel olarak düşündüğünüzde yaşam standardınızdan memnun musunuz?

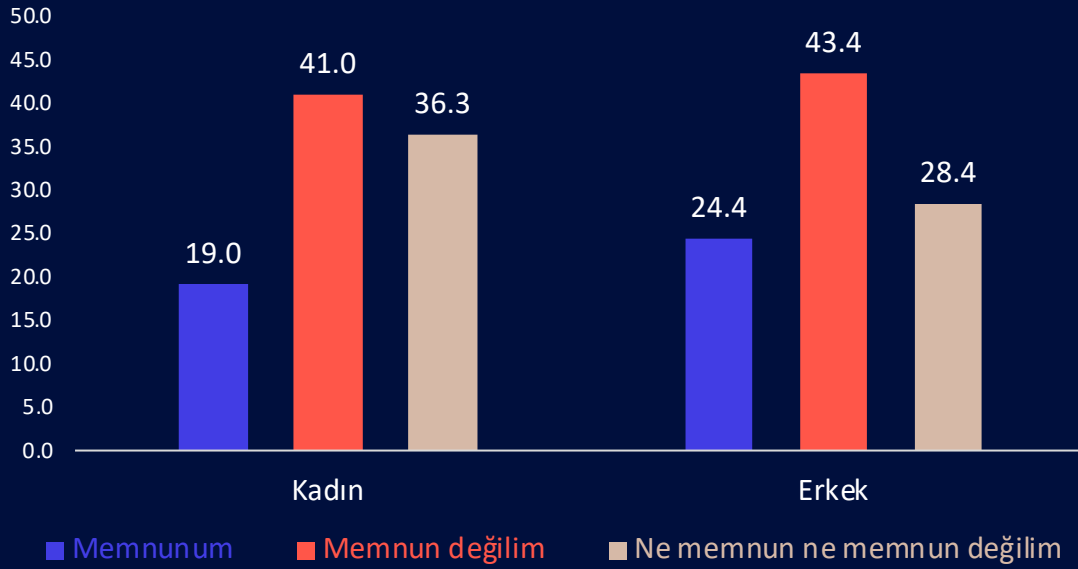
24 Haziran 2018 Milletvekili seçiminde oy verilen partiye göre dağılım - %

	Memnunum	Memnun değilim	Ne memnun ne memnun değilim	Fikrim yok/ Cevap yok	Toplam
AKP	41,1	18,9	36,2	3,7	100
CHP	4,3	68,9	23,2	3,7	100
MHP	23,6	21,1	52,8	2,5	100
HDP	3,5	77,6	13,5	5,3	100
İYİ Parti	10,4	53,5	36,1		100
SP	26,3	47,4	15,8	10,5	100
Diğer parti		100,0			100
ORTALAMA	21,7	42,1	32,4	3,8	100

Genel olarak düşündüğünüzde yaşam standardınızdan memnun musunuz?

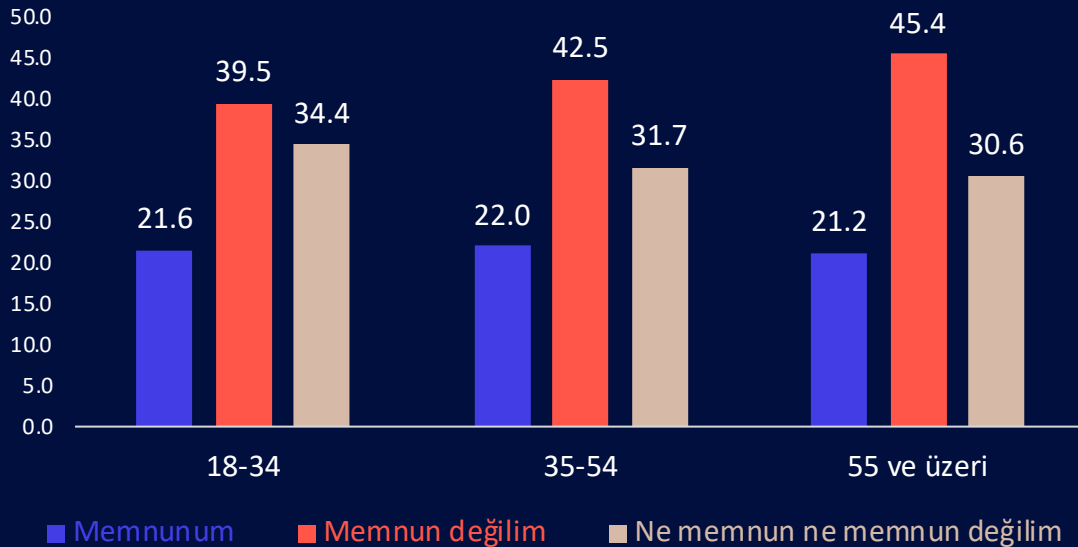
Erkeklerde az bir farkla da olsa memnuniyetsizlik oranının daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Erkeklerin %43'ü yaşam standardından memnun olmadığını belirtirken, kadınlarda bu oran %41'dir.

Cinsiyete göre dağılım - %

Bütün yaş gruplarındaki seçmen gruplarının yaşam standardından memnun olmadığı görülmektedir ancak bu oran en çok 55 yaş ve üzeri yaş grubunda ölçülmüştür (%45,4).

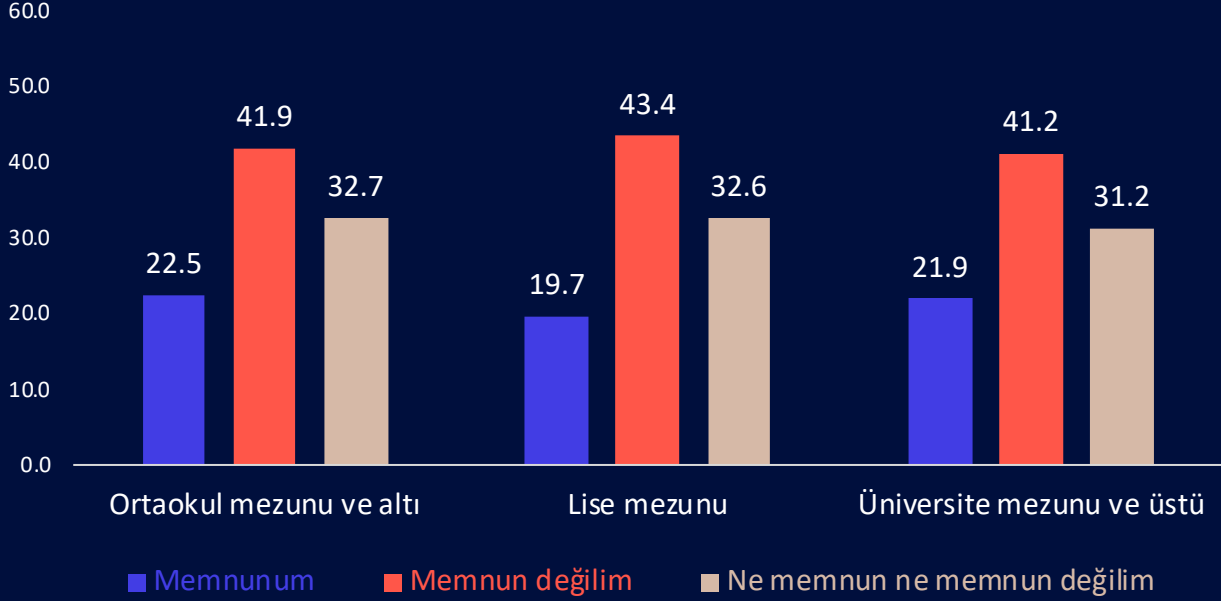
Yaş gruplarına göre dağılım - %

Genel olarak düşündüğünüzde yaşam standardınızdan memnun musunuz?

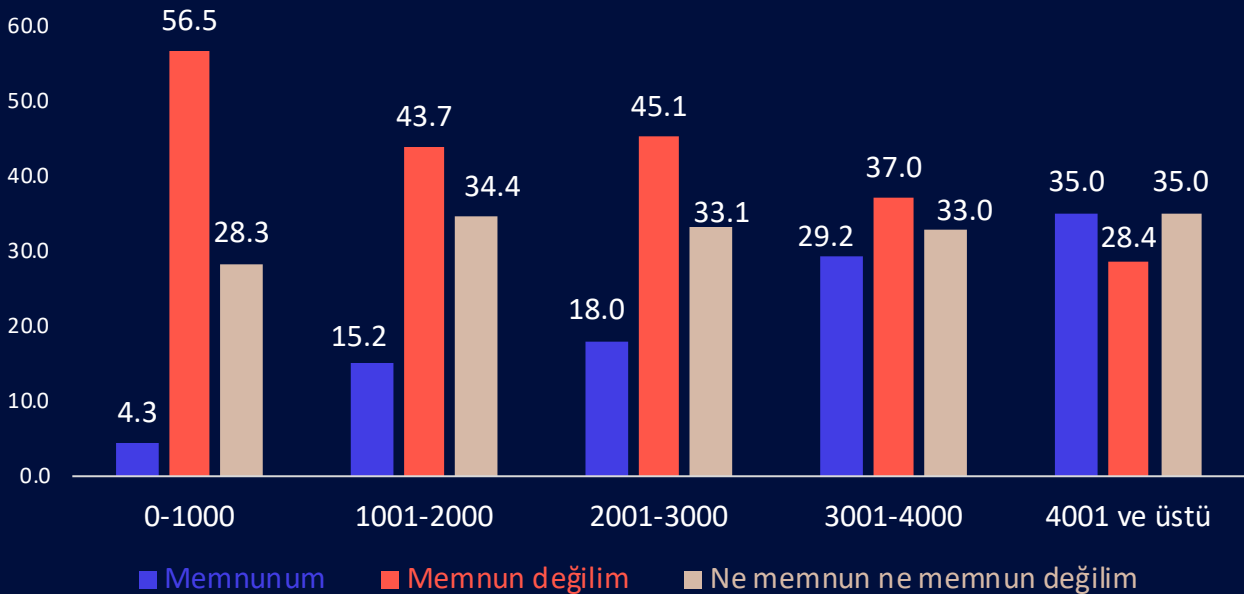
“Yaşam standardınızdan memnun musunuz?” sorusuna, “Memnun değilim” yanıtını verenler, lise mezunları arasında %43’e yakın bir çoğunluk.

Eğitim düzeyine göre dağılım - %

Gelir durumu ile yaşam standardı ilişkisi incelendiğinde, gelir durumu 1000 liranın altında olanların %57 gibi büyük bir çoğunluğu yaşam standardından memnun olmadığını ifade etmektedir. Yaşam standardı memnuniyeti ise %35 ile en çok 4001 ve üstü geliri olan kişilerde ölçülmüştür.

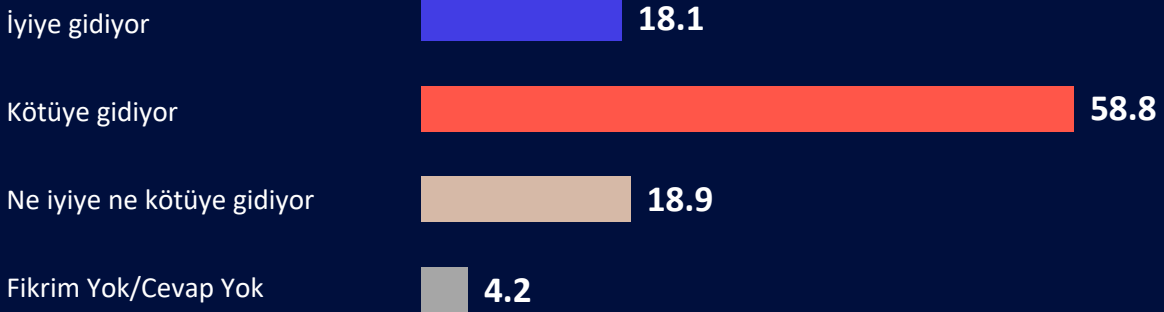
Gelir durumuna göre dağılım - %

Yaşam Standardı Beklentisi

Yaşam standardı beklentisiyle ilgili yapılan çalışmada bulgularımız Türkiye'nin yüzde 18'inin yaşam standardının iyiye gittiğini düşündüğünü göstermekte; bunun aksine, yüzde 60'lık bir kesim ise kötüye gittiğini düşünüyor. Seçmenin yüzde 19'unun bu konu ile ilgili kesin bir hükmü yok.

Yaşam standardınızın iyiye mi yoksa kötüye mi gittiğini düşünüyorsunuz?

24 Haziran 2018 Milletvekili seçiminde oy verilen partiye göre dağılım - %

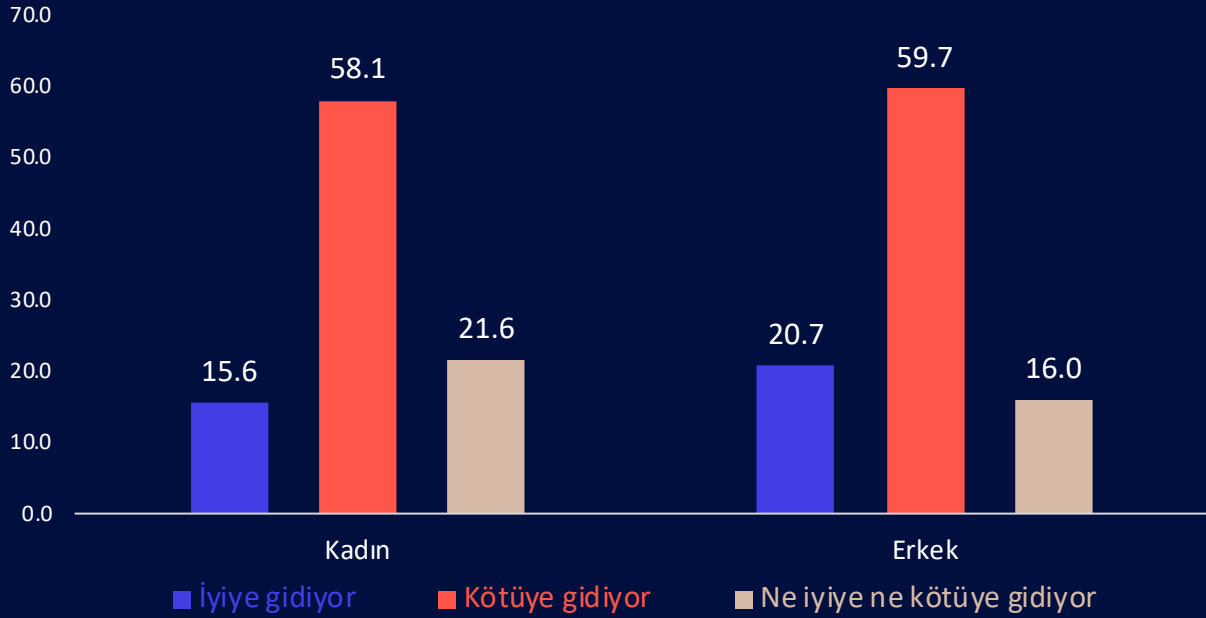
	İyiye gidiyor	Kötüye gidiyor	Ne iyiye ne kötüye gidiyor	Fikrim yok/Cevap yok	Toplam
AKP	40,2	32,4	23,2	4,2	100
CHP	4,3	79,3	12,2	4,3	100
MHP	10,6	64,0	25,5		100
HDP	1,2	91,7	6,5	0,6	100
İYİ Parti	0,7	75,7	20,8	2,8	100
SP	15,0	50,0	35,0		100
Diğer parti		100,0			100
ORTALAMA	20,0	46,7	20,0	13,3	100

Yaşam standardınızın iyiye mi yoksa kötüye mi gittiğini düşünüyorsunuz?

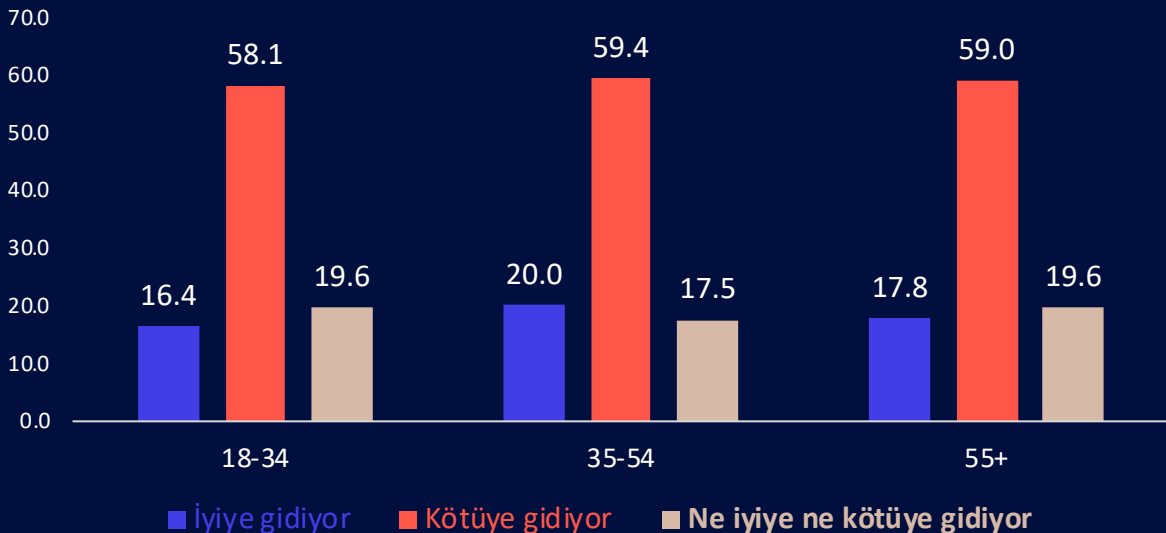
Yapılan araştırmaya göre cinsiyete göre dağılımlar incelendiğinde, yaşam standardı beklentisi oranının erkek seçmenlerde(%20,7) kadın seçmenlere göre(%15,6) daha yüksek olduğu görülüyor. Ayrıca kadın seçmenler arasında %58'lik bir kesim, erkek seçmenler arasında da %60'lık bir kesimin yaşam standardının kötüye gittiğini düşündüğü sonucuna ulaşıyor.

Cinsiyete göre dağılım - %

Bütün yaş gruplarındaki seçmenlerde yaşam standardının kötüye gittiği algısı hâkim. Genç kesimin yalnızca %16'sı, yetişkin kesimin %20'si ve 55 yaş üzeri kesimin de yalnızca %18'i Türkiye'de yaşam standartlarının daha iyiye gittiği kanısında.

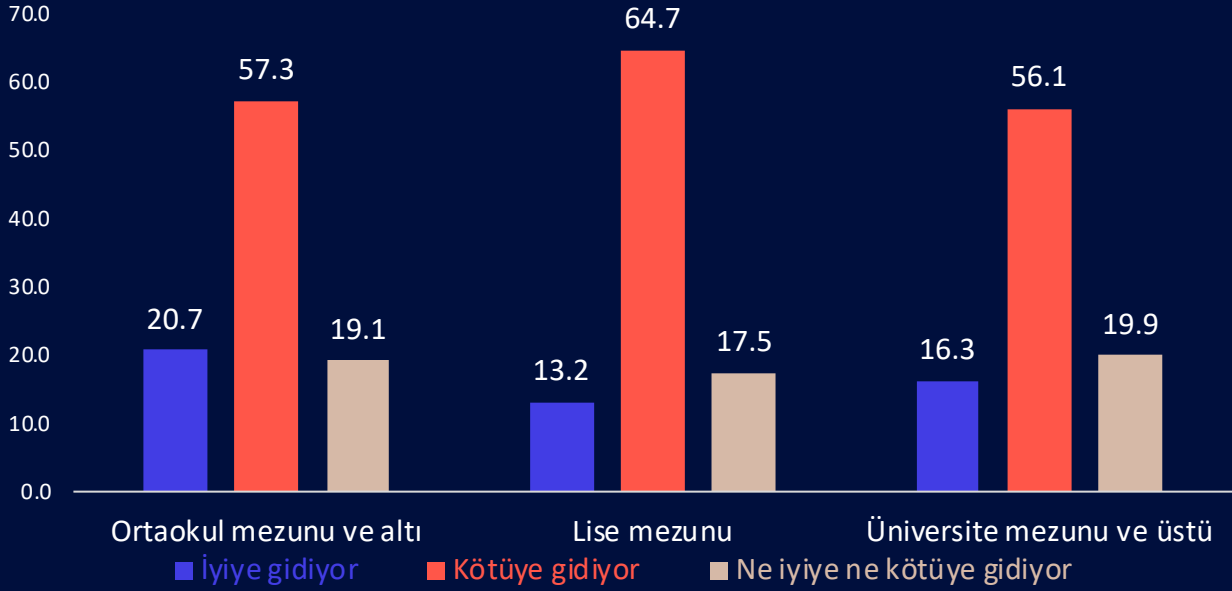
Yaş gruplarına göre dağılım - %

Yaşam standardınızın iyiye mi yoksa kötüye mi gittiğini düşünüyorsunuz?

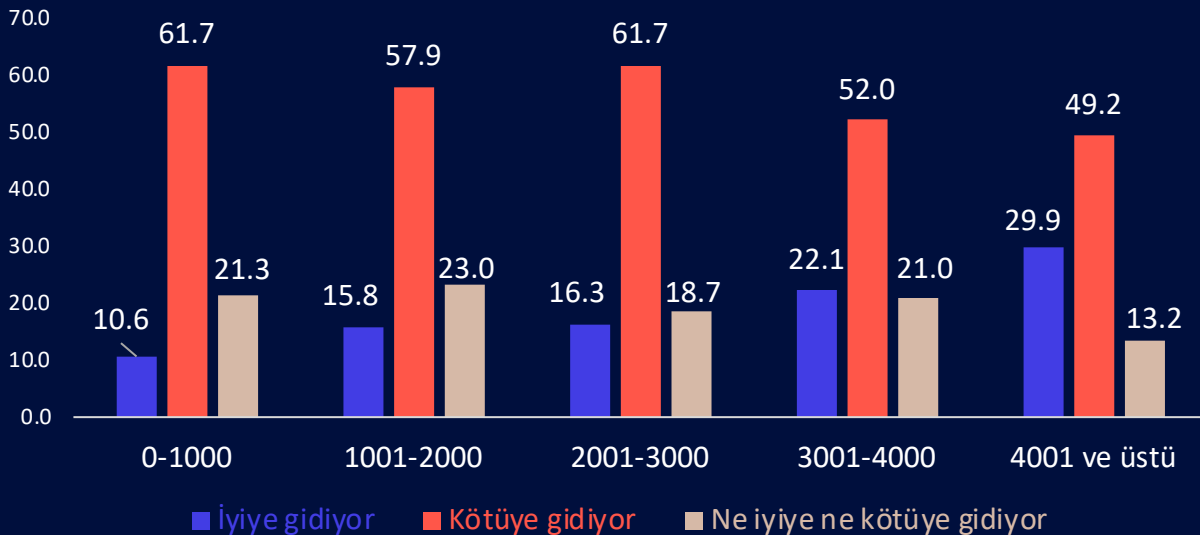
Eğitim düzeyi ile yaşam standardının iyiye mi yoksa kötüye mi gittiği algısının ilişkisi incelendiğinde üniversite mezunu ve üstü kişilerin %16'sının yaşam standardının iyiye gittiğini, %56'sının kötüye gittiğini düşündüğü görülüyor. Genel algı lise mezunlarında %65 ve ortaokul mezunu ve altı kişilerde %57 olmak üzere kötüye gittiği yönünde.

Eğitim düzeyine göre dağılım - %

Yaşam standardı araştırmasına göre, geliri 1000 TL'ye kadar olan kişiler ile 2001-3000 TL arası olan kişilerin yüzde %62'si yaşam standardının kötüye gittiği kanısında. Geliri 4001 TL ve üzeri olan kişilerde ise %30 oranında yaşam standardının iyiye gittiği algısı hâkim; fakat %49'u da kötüye gittiğini düşünmekte.

Gelir durumuna göre dağılım - %

metropoll

Stratejik ve Sosyal Arařtırmalar Merkezi